

STORTINGET

#Javllat

GÅKTU SEBRUDAKSÁGASTALLAMIN OASSÁLASSTET

#Javllat

#Javllat

Gåktu sebrudakságastallamin oassálasstet?
Dála oahpestiddje gåktu buorre ságastallamav
oadtjot, gánná dán ja iehtjáda dábddábihtit
jasskavuodav javllat dav majt ájadallabihtit!

CASE:

Thea (14) mielas le ájnas oadtjot ádá bállosaljov lahkabirrusij. Sån tjállá ietjas vuostasj lãhkkijtjállagav bájkkeavijssaj ja arguentereri jut lahkabiros dárbaž álkkes asstoájggefálaldagáv mánájda ja nuorájda. Thea arguentereri politihkkárijda mierredit bállosaljov tsieggit dajvvaj skávlã lahka. Lãhkkijtjãla almoduvvá bájkkeavijisa – páhperversjãvnãn ja nehtan – ja duodden almoduvvá bájkkeavijisa Facebook-bielen. Kommentãra ihttuji. Moaddãsa li positijva, madin iehtjãda li negatijva ja muhtema gis tjielgga suorggidahtte.

#SIIFRA-GUIDEN:

Duo dá vãsstãdusã Thea lãhkkijtjãllagij	Buojkulvisã	Gãktu mãhtã Thea duosstot vãsstãdusãjt majt oadtju	Buojkulvisã	Gãktu dán mãhtã liehket árggabiejvmihtok iehtjãdiida
1. Ássjeargumenta	<ul style="list-style-type: none"> - Guoradallama suohkan le dahkam, vuoset ij bierri tsieggiduvvat bállosalljo dasi. - Máksã ila ålov - Dan guovlon dárbaži mánãjgãrdev. Dãt le ájna dajvva - Ij le oanes ja oaggãs rahte lagãmus bállosalljuj	<ul style="list-style-type: none"> - Ássjãsasj vuoste- argumenta - Gatjãdit gãldojt - Vuoseda diedojda ma tjãrggiji duv ássjev	Gãnnã læjtalliddje sãgasti rudãj birra, mãhtã dán bæggalit mánãj fysalasj ja psykalasj varresvuodav sãmmi ájnas argumãenttan. Gatjãda guhti le dahkam dajt guoradallamijt masi vuoseduvvi. Soajttã ælla diedo ållu duolla.	Oassãlaste sãgastallamin. #Javllat Thea vãsstet buoragit ja sujna li ájnas moalgedime – vãjku i sunji guorrasa.
2. Persãvnnãlãjtallibme	Bajkka tjivgga! Duv lægãtja e diede masi rudã galggi aneduvvat.	#Javllat	Ij lim galla vuogas. Ij le gã dujna juoga bãrep javllat? Le gus dujna makkirak argumenta?	#Javllat dakkãr moalgedime e gullu buorre sãgastallamijda. Rãmpo Theav gã le ássjãsasj vãjku i sunji guorrasa.
3. Verrudahka - ålu gãhtjodum rãddimteknihkkan - iehpeássjãsasj buohtastahttema	Gieres unna rãdnasj, soajttã dãt lij vargga ilã ållo ájadallat duv unna oajvãtjij. Ihkãp galggi ienni mannat radnãdisãj lusi ja ienni dibddet ållessjattugijt politihkãjn barggat?	#Javllat rãddimteknihka li verrudagã	Gulã! Gã dán rãddimteknihkãjt anã, de le gãssjel dujna ássjij birra sãgastit.	#Javllat biehttelis teknihka li verrudagã. Rãmpo Theav gã le ássjãsasj vãjku i sunji guorrasa.
4. Vãssjã moalgedime ja nãlsodime	Duv lægãsj nejtsutjijda ittji galggam liehket loahpe tjãlatjit, dán le ham jalla.	#Javllat/ Mãhtã aj æjttot gulldalit.	Mujna le sãmmi riektã gã dujna javllat majt ájadãlav. Jus illa ájggomin ássjãsãttjat sãgastit, de i dãrbaha kommenterit	#Javllat dãt ij le dãgãlasj juogu ållessjattugij jali mánãj vuoksjuj, ja diededa kommentãrav. Gulã Theajn jus suorgganij, ja tjãrggi sunji vãjku muhtema li bahã suv vuosstij, de galggã sãn huoman javllat majt ájadallã.
5. Nihtodime	Bállosalljo muv goahteguoran??? Iv SIDã gullãt gã bállov tsãbbmi muv vekka vuosstij aktelasj. Jus beri vuojnãv duv bállujn muv goahteguoran, de galga tsãbbmut.	Diededa dan næhttabãjkkãj gãnnã sãgastallam le. Jus nihtodibme le duodaj mãhtã árvustallat politijaj diededit / Mãhtã aj æjttot gulldalit.	Dãv mãn anãv nihtodibmen. Mãn lev diededam duv kommentãrav ja ájadãlav nihtodimev politijaj diededit.	#Javllat dãt ij le dãgãlasj juogu dal ållessjattuga jali mánã vuoksjuj, ja diededa kommentãrav. Gatjãda Theas jus suorgganij, ja tjãrggi sunji vãjku muhtema li bahã suv vuosstij, de galggã sãn huoman javllat majt ájadallã.

5 BAGÁDUSÁ NUORAJDA GUDI USJUDALLI JUS GALGGI BERUSTIMEV VUOSEDIT

1. Javla majt ájadalá. De guldali majt javla ja buorebut máhtta ássje massta berusta oadtjot dav tjoavddusav majt sidá.
2. Áhpa ienebuv dassta mij ássjáj gullu, soajttá máhtá rádev oadtjot jali oassálasstet muhtem organisasjávnnáj jali sæbrráj?
3. Muhtema ælla avtamielan dujna. Loahpe l dat. Soajttá máhtá gatjádít soabmásis viehkev gáktu lájttalimev duosstot?
4. Jus oattjo tsuojggidusájt ma dábdduji bahán, unugissan ja baludissan, de áno állessjattugis viehkev!
5. Muhtema adni moadda juona ságastaládijn. Áhpa dajt juonajt, nav vaj i hádjána jali ietjat siváda.

5 BAGÁDUSÁ ÁLLESSJATTUGIJDA GÁKTU GALGGI MÁNÁJ JA NUORAJ BERUSTIMEV DUOSSTOTUNGES ENGASJEMENT

1. Mujttit máná li máná. Állessjattugin le agev ávdásvástádus ulmutjahttet ságastaládijn.
2. Jus kommenteri nehtan jali avijsa baktu, de gatjáda ietjastit jus lidji sihtat javllat dav majt ájadalá jus mánná lij tjuodtjomin duv tjalmij ávdán.
3. Ane moalgedimfriddjavuodav dan láhkáj vaj sjaddá buorre ságastallam divnajda, mánájda, nuorajda ja állessjattugijda. Vájku gáktu, májno nuorra jienajt!
4. Vuojná jali gulá nihtodimev, nálsodimev jali ietjá moalgedimijt ma ælla dâgâlattja – liege árggabiejvmihtok guhti sidá tsuojggit ja #Javllat!
5. Válldit nuorajt duodaj. Siján li vuojno ja ájádusá majt állessjattuga dárbahti gullat. Liege mañen vaddemin mánájda ja nuorajda buorre ságastallam átsádallamijt.